

Владимир Колев

Императорът на Мбуту

Още при втория сигнал на телефона инспектор Жано вдигна слушалката. Сънят му вече бе изтънял. Доста време бе държал ръката си в едно положение и тя започна да изтръпва. Отмести внимателно котката от прегъвката на лакътя си. Персийката измяука недоволно и се прозина, огъвайки гръб. Гледаше го възмутено. Как може да ти развалят съня по такъв неподобно нахален начин?

Обаждаше се сержант от нощния екип. Малко припряно обясни, че всъщност работата не била толкова спешна, но отец Навал от манастира Сен Мен сюр Сена помолил лично да бъде извикан точно инспектор Жано.

– Добре, добре. Не се притеснявайте. След петнайсет минути колата да ме чака долу – нареди инспекторът.

Преди около две години остана сам. Мадам Жано се държа мъжки до последно, но според собствените ѝ думи, бе станала колекционер на всички възможни и известни болести. А с такава колекция не се живее много. Смъртта ѝ беше облекчение и за двамата. Около месец след това в апартамента се появи Сиси, глезена и егоцентрична. За разлика от другите котки, Сиси не понасяше да бъде галена. Единствената форма на интимност която търсеше, бе да легне да спи върху прегънат лакът. И винаги се нервираше, когато човекът до нея опита да смени положението на тялото си. Затова, а все пак и заради годините, инспекторът обикновено отиваше на работа със зачервени очи.

Отец Навал бе приятел на инспектора. Опознаваха се постепенно, с години. Когато разполагаше с време, Жано обичаше да ходи до Сен Мен. Манастирът имаше свое интелигентно и елегантно излъчване, което струеше отвсякъде – като се започне с панорамата на вековната букова гора в долината и се стигне до сградите, изградени в продължение на столетия по някакъв, едновременно каноничен и своеобразен тертип. Освен естествената красота на пейзажа имаше още нещо, което придърпваше душата на инспектора към манастира. В криптата му имаше картина с банален сюжет – „Тайната вечеря“. Беше нарисувана преди около два века от...

Чак когато седна в колата, погледна часовника си. Права беше Сиси да се сърди. Три и нещо. По това време и Бог спи...

Много му се искаше да придреме, но след това го чакаше мъчително разбуджане. Предпочете да пусне радиото. Заслуша се в музиката. Мелодията бе богато орнаментирана – вероятно музикална подложка на филм. Звучеше величествено и тревожно. Създаваше усещането, че всеки момент ще започне нещо, което...

Отец Навал го чакаше в началото на манастирския парк. След като се здрависаха, мълчаливо го поведе по алеята към криптата. Още щом поеха в тази посока, инспекторът почувства неприятна болка в сърдечната област. Вратата на криптата бе притворена. Отецът намери с отработено движение електрическия ключ и запали осветлението. Както и можеше да се очаква, „Тайната вечеря“ не бе на мястото си.

Картината бе нарисувана преди около два века от монах, служещ в този манастир. В поразкрасен вид, историята описваше трогателен сюжет за млад мъж, който рисувал ден и нощ, вдъхновен от небето. По това време върлувал жесток мор, но Бог го пазел от страшната болест. Веднага след като свършил картината, Всевишният все пак го прибрал при себе си. В рая, естествено. Чрез творението на неговите ръце показал собственото си виждане за красотата в земния живот преди прехода към небесния.

Картината на отец Люмиер бе наистина впечатляваща.

Фигурите бяха някак източени, очите на Христос и Йуда блестяха. Простата дървена маса беше поставена не в голяма стая, а на веранда. Композиционният трик позволяваше да се разкрие безкрайно нюансиран пейзаж. Съчетанието на синьо и зелено надминаваше по въздействие най-доброто, правено и от известни художници-маринисти. А се знае, че добрия маринист може да нарисова дори само една вълна така, че да носи посланието на величествена катедрала.

Имаше още един умно съобразен момент. Картината бе поставена така, че светлината на единствения прозорец от цветна мозайка си играеше постоянно по някакъв неповторим начин с колоратурата ѝ. Поради постоянното движение на слънце и сезони, картината непрекъснато се променяше. Можеш да стоиш с часове пред нея и да затъваш в безкрая на света, който ти разкрива. Един път, преди години, мадам Жано бе казала: „Имам усещането, че Салвадор Дали не се е учил от Леонардо, а от отец Люмиер.“ Асоциацията бе точна – сходството между тайните вечери на Дали и отец Люмиер бе очевидно.

Мълчаха. Инспекторът въздъхна.

– Да излезем. Искам да запала цигара.

След като отец Навал изгаси осветлението, двамата мъже усетиха плътността на предизгревното притъмняване. Между дърветата самотно прозираше само разкошната като диамант искра на Венера.

– Да ти идва нещо на ум? Някакво усещане, някакъв вътрешен глас? – попита инспектор Жано.

Отец Навал взе от ръката му кутията и опипом си извади цигара.

Запали я, помълча, изкашля се.

– Нещото е само едно. Но много силно, настойчиво! Ако ти го кажа, не се връзва със засукуаните фабули, които витаят около твоя занаят.

Инспекторът се засмя.

– Нямах си на представа колко прозаичен може да бъде занаятът ми. И с колко елементарни схеми на действие се сблъсквам понякога...

– Преди години – започна отец Навал, – тук се завъртя един... Продукт на смесен брак на французойка с африканец.

– Продукти ли ги наричат, или чада Божии?

– Някои са продукти, а други чада Божии – отказа да забележи иронията отец Навал. И продължи: – Продуктът искаше да стане послушник и да поеме по пътя на служението на Бога. Ама му беше много гореща кръвта и не издържа дълго. Казвах, че се записал в Чуждестранния легион. Но и от там избягал. Чувал ли си за държавата Мбуту?

– Срещал съм нещо по вестниците... Май беше някъде из Африка. Ама къде точно – не помня – призна инспекторът.

– Това което аз знам е, че в резултат на гражданска война, държавата Лемото се разцепила на две. Едната половина станала република с пожизнен диктатор, наричан за по-благозвучно президент. Другата, Мбуту пък е монархия с пожизнен император. Та, нашият човек станал император...

– Това има ли нещо общо с кражбата на картината? Или искаш да ми съобщиш, че сте решили да поставите мемориална плоча в парка на манастира? – подсмихна се инспектор Жано.

– Преди три дни тук цъфна Негово Величество със свита, натоварена в пет Мерцедеса. И направо заяви, че бил дошъл за да купи картината. Знаел, че манастирът се намира във финансово затруднение и бил готов да ни предложи добър вариант. Без да го питам за цена обяви с гордост, че е готов да жертва двеста хиляди. Докато му казвах няколко пъти все едно и също – тази картина принадлежи на Бога и на манастира – той няколко пъти вдига цената. Стигна до милион. След поредния отказ заяви, че отгук-нататък картината все пак ще продължи да принадлежи на Бога, когото много почитал, но и на империята Мбуту, която отговорно управлявал...

Инспекторът отиде до колата и нареди по телефона каквото трябваше. Че личната среща с Негово Величество трябва да се уреди възможно най-бързо.

... Докато обясняваше колко уважава френската държава и държавност, Императорът поръча шампанско. После продължи да бърбори за

милите спомени и за решението си да се отдаде в служба на Бога още на младини. Обстоятелствата се променили и се наложило да поеме по друг път, но Негово Величество винаги е носил в сърцето си любовта към Франция. Майката на съвременната модерна държавност и демокрация, която...

– Извинете – прекъсна го тихо, но достатъчно твърдо инспекторът.
– Дошъл съм да говорим по друг въпрос.

– На Ваше разположение съм. Слушам Ви инспекторе. – Императорът се намести удобно в тапицирания в златистожълто фотьойл.

– Преди три дни сте посетили манастира Сен Мен сюр Сена?

Императорът кимна в знак на съгласие. И поясни:

– Нали Ви казах, че имам сантимент от младостта, свързан точно със Сен Мен... Неговите непробродни гори, поляните сред тях... – Императорът явно имаше слабост към изящна литературна изразителност. Това, което може да бъде казано с две думи, при него се казваше с двеста.

– Предлагам да говорим по същество – предложи инспектор Жано.
– Без вариации по темата. Вие сте предложили на отец Навал някаква сума за една картина...

– Точно така, точно така – побърза да се съгласи Негово Величество. – Докато се подготвих за служението си, аз всеки ден прекарвах часове пред тази вълшебна картина. Магията, която струи от нея ме караше да мечтая как някога, когато стана богат, ще я купя и ще построя в сърцето на моя континент храм, достоен за нея. Храм на демокрацията и мъдростта. Добре звучи, нали?... Ето, че това време дойде и аз заявих на отец... как му беше името... – Навал, да Навал. Предложих му добри пари. Но той се оказа ужасно безтактен и неотстъпчив!

– Има ли някаква връзка между Вашето предложение и изчезването на картината тази нощ? – осведоми се инспекторът.

– Нима тя е изчезнала? О, Боже... Знаете ли, инспектор... как се казвахте – Жано, да Жано... Инспекторе, може би това е знак от Бога. Даже, ако бъда малко по-смел в предположенията си, няма да се учудя, ако тази картина се появи след време в моята родина. Там ще ѝ се окаже подобаващата почест. За нея ще бъде построен специален храм. Представяте ли си – „Храм на демокрацията и мъдростта“ в сърцето на Черния континент. Този храм ще символизира...

– Защо ми се струва, че говорим за обикновена кражба, а не за някакъв акт на святост?! – не прикри раздразнението си Жано.

– Инспекторе! – театрално разпери ръце Негово Величество. –

Нима ще обвините един държавен глава в деяние, което е заклеймено от морала на цивилизования свят?

– Картината все пак не се намира на обичайното си място. След Вашето посещение. След Вашето изказване, че отгук-нататък тя ще принадлежи пак на Бога, но и на империята Мбуту.

– Така ли съм се изразил? – искрено се учуди Императорът. Размисли малко. – Честно казано, не помня. Но може би чрез моя глас е говорил сам Бог? Аз съм човек с мисия и е съвсем естествено чрез моите уста да говори и Бог...

– Нещото, което аз съм чувал е, че Бог говорел понякога чрез уста на лудия. Но това е встрани от темата. Смятате ли, че ще успеете все пак да изнесете картината? Крадената картина – натърти Жано.

– Инспекторе, инспекторе... – въздъхна Негово Величество. – Според някаква статистика, около 90% от, както вие грубо се изразихте „крадените картини“, не се завръщат при собствениците си. Нима можем да виним Бога за това? Нима имаме право да го обвиним, ако тази направо свещена картина в един хубав момент се окаже в сърцето на Черния континент? Където за нея непременно, ще бъде построен храм, достоен за величието ѝ!

– При Вас, Ваше Величество, е много лесен преходът от хипотетично възможното до нещото, което ще стане непременно. Не намирате ли? – попита добродушно инспекторът.

– Така ли се получава? Не съм обърнал внимание. Инспекторе, шампанското е великолепно, а Вие така и не го опитахте. Освен страна на демокрацията и модерната държавност, Франция е и земята, която по неповторим начин твори, да това е думата, твори най-великолепната, божествена напитка – шампанското. Даже само поради тази причина, Франция може да бъде наречена любимка на Бога! Наздраве инспекторе! Френското шампанско е в състояние да вкара в правата вяра даже езичниците!

Не сте прав, просто не сте прав, че не отпихте от тази напитка за богове! Сбогом, инспекторе! И... бон шанс!

Инспектор Жано изслуша търпеливо последната тирада на Императора. Стана, поклони се учтиво.

– Опасявам се, че не е сбогом, а довиждане, Ваше Величество...

Положението бе деликатно. Поради съмнението в явна съпричастност на Императора към кражбата, той нямаше право да напуска Франция до завършване на разследването. Ако е обикновен гражданин. Да бе

дошъл поне инкогнито... Имаше възможност да бъде задържан доста време по формални причини, до персонифицирането му. Но той бе дошъл с името и позицията си. Наистина Франция и Мбуту нямаха установени дипломатически отношения и съответно, можеше да се играе пак на формализъм, но и това бе до време. Бонтонът си е бонтон. А във външната политика той е направо задължителен. Затова, Негово Величество бе запитан по съответния дипломатичен канал не би ли могъл да остане на територията на Франция до изясняване на досадното недоразумение. Негово Величество обеща да оказва пълно съдействие на органите на следствието още четири дни. Повече не можел, защото неотложни държавни дела го зовяли да се върне в страната, която ръководи.

А да... И още. Инспекторът, с когото Негово Величество бил разговарял по случая, му бил направил много добро впечатление. Не може ли да се срещне с него поне още веднъж? Искал да му направи личен подарък като жест на уважение към френската държавност в негово лице.

Всъщност, наивността на отците от Сен Мен бе направо трогателна, за да не кажем глупава. Вероятно, сам Бог бе опазвал от кражба картината до онази вечер. Но, вероятно и на него му бе омръзнало да бъде в ролята на нощен пазач и бе вдигнал ръце.

Вратата на криптата бе от масивни букови талпи, оребрени с ковано желязо. Затваряше се с огромен ключ, който въпреки внушителните си размери бе крайно елементарен като механизъм.

Разчиташе се основно на двата неуморни добермана, които сновяха пъргаво по алеите на манастирския парк денем и нощем.

Но в онази нощ душите на неуморните добермани се бяха възнесли към небето. След като коремите им се бяха натъпкали с варени пилешки дробчета. Анонимният им благодетел бе добавил към дробчетата някакъв химикал за привкус. Въпреки естествената си проклетия, доберманите въртяха предано остатъците от опашките си на всеки, от когото се носи изкусителната миризма.

Пръстови отпечатащи естествено нямаше. Имаше някакви следи от обувки, но кой професионалист не би изхвърлил обувките си, след като си е свършил работата?...

Лесно откриха и мястото, на което е била паркирана колата. Върху меката крайпътна пепел, учебникарски ясно личаха следите от гумите й. Съдейки по цолажа им, това бе някаква малолитражка. Ако бъде намерена, лесно ще бъде идентифицирана. И какво от това? Най-вероятно тя няма да бъде намерена. Защото ще е потънала своевременно в някой

язовир. Ако не е била взривена на някоя горска поляна. Освен това, гарантирано, е крадена.

Три дни преминаха в търсене на нещо по-съществено и уличаващо Мбутийския император. Нещото така и не бе открито. На четвъртия ден предадох на инспектор Жано веднага да отиде до хотела, в който е отседнало Величеството и да си вземе довиждане, заедно с подаръка. Нали в инспекторската персона се олицетворява френската държавност...

Жано отиде до хотела чак по обяд. Величеството току що бе отпътувало за аерогарата, но бе оставило подаръка. Свой портрет в цял ръст. С ордена на най-високото отличие на империята Мбуту „Златна гъсеница с диаманти“. Вероятно, за да се подсили ефектът имаше и посвещение:

„На моя приятел, инспектор Жано. Приятелю, надявам се да не взимаш прекалено лично професионалните си амбиции. И да се научиш да приемаш фактите такива, каквито са.

Горя от нетърпение да се прибера в страната си, в сърцето на Черния континент. Ще възложя на най-добрите си архитекти да проектират храм, достоен за творението на един велик художник.

Нека името на този художник да остане една наша малка, приятелска тайна!

ВАШ ЗАВИНАГИ:

Генералисимус на Мбуту;

Сеньор на ордена на ловците;

Велик председател на съюза за защита на певците-синигери;

Патрон на лигата на астрономите-традиционалисти;

Кавалер на ордена «Златен банан» I степен;

... Поради вродената си скромност ще пропусна останалите 28 титли и звания. Ще завърша с най-важното за мен:

Кавалер на ордена на «Златна гъсеница с диаманти»

ИМПЕРАТОР НА МБУТУ ХАЙЛЕ & ХАЙЛЕ I“

Портретът бе дело на кадърен професионалист. Инспектор Жано помоли двама полицаи да го занесат до жилището му на „Рю дьо нюи“ № 47. Един обикновен инспектор не получава всеки ден подарък от император.

През същата нощ, на разклона на основното шосе, минаващо в близост до манастира, бяха извършвани внезапни полицейски проверки.

Единият от полицаите си спомни, че е проверявал два пъти документите на шофьор, чиято кола, червена на цвят, бе отишла по шосето към селцето и манастира и се бе върнала оттам. И това се бе случило горе-долу по време на кражбата на картината. Друго. Картината е можела да бъде поставена само на задната седалка на малката кола, защото не би се побрала в багажника. Полицаят бе категоричен: ако е имало картина, би я запомнил. И съответно, би проверил как стоят нещата. „Моля ви се, господин инспектор! Не сме от вчера...“

Едва на петият ден се достигна до нещо по-съществено. В Ливри, на няколко километра от манастира живееше Дени Боазон, скромна местна знаменитост, първи пияница на селото.

Той си спомни, че когато се прибирал от кръчмата около един и половина след полунощ, видял на улицата до плевнята спряла кола. Червено Рено, малолитражка. Когато го доближил, Реното потеглило.

– До плевнико има стълб с улична лампа. Бдително отидох да огледам на място, макар че малко трудно движех. Тук хората са проклетни, гос'ине. Мина ми през ума, че някой може да ми подпали плевнико. Не миришеше на изгоряло и си помислих, че някой е спрял да пусне една вода. Човещина, гос'ине...

Преровиха плевника. Дълбоко в сламата намериха заровен голям плосък кашон, облепен с черен скоч.

Инспектор Жано разпореди да не го отварят, а да го закарат в жилището му на „Рю дьо нюи“ № 47. След като го качиха на втория етаж, полицаите останаха долу в колата. Около половин час по-късно, инспекторът им се обади да дойдат. Нареди им да вземат кашона. Отидоха при селската плевня и отново го заровиха в сламата.

На въпроса на съобразителния сержант няма ли да оставят секретен пост някъде наоколо, инспекторът отвърна с прозявка:

– Нощем трябва да се спи. Кого да накажем да остане буден и да си приказва със селските таласъми?

Две седмици по-късно, при съблюдаване на всички мерки за секретност, в двореца на Негово Императорско Величество Хайле & Хайле I, Генералисимус на Мбуту, бе доставен голям плосък кашон.

Негово Величество изгони всички от залата и благоволи да си налее сам чаша френско шампанско. Нещата се подреждаха по ноти. Вече бе започнало проектирането на великолепия Храм на демокрацията и мъдростта.

Без да бърза, Негово Величество започна да разлепва черния скоч, с който бе облепен кашона. Понеже бе изпразнил вече първата чаша, Негово величество си наля отново. Но този път остави пълната чаша отсрани. Искаше, докато съзерцава картината да си пийва от питието за богове – френско шампанско.

Хвана внимателно рамката, затвори очи и я подпря опипом до стената. Отвори очи, гледайки встрани, взе чашата и направи няколко крачки назад. Знае се, че всяка картина се възприема по-добре от разстояние.

В следващия момент усети как шампанското се разплиска върху пръстите му.

Картината бе наистина хубава, творение на човек с усет към красивото. Казано по-прозаично, тя бе дело на кадърен професионалист.

Първата, неконтролирана и нелепа мисъл, която мина през главата на Негово Величество бе: „Защо ли поръчах да проектират храма?“ Плисна остатъка от шампанското върху пода.

Отиде до прозореца и разсеяно започна да си прави масаж на челото. Стоя така няколко минути. „Трябва да мисля позитивно!“ – нареди сам на себе си. Обърна се, загледа картината и усети приятна топлина. Отдаде се на чисто естетическо съзерцание: „Каква дълбочина на мисълта излъчва този поглед...“

Негово Величество постоя известно време замислен, после се усмихна.

Три години по-късно, в центъра на столицата Мбуту-Мбуту бе открит Храм на демокрацията и мъдростта – лек, изящен и стиличен по своему. Бе съчетал в себе си традицията на империята Мбуту и най-новите виждания на съвременната архитектурна мисъл.

Пристигнаха гости от много страни. Дипломати, влиятелни бизнесмени. Зад стабилни заграждения се изсипа цялото население на Мбуту-Мбуту. Както се полага за такива случаи, бе обещана кльопачка на корем, затова тълпата ревеше възторжено, приветствайки своя император.

В огромната зала на Храма на демокрацията и мъдростта, на централно място, сияейки в неподправено великолепие, бе поставена огромна картина. „НЕГОВО ВЕЛИЧЕСТВО ХАЙЛЕ & ХАЙЛЕ I С НАГРЪДНИЯ ЗНАК НА «ОРДЕНА НА ГЪСЕНИЦАТА С ДИАМАНТИ»“

А в криптата на манастира Сен Мен сюр Сена бе инсталирана система – последен писък на охранителната техника. Монасите се

обзавеодоха и с двойка бултериери, които взимаха храна само от ръката на отец Рение.

ИЗВЪН РЕДОВЕТЕНА РАЗКАЗА: Навън блъскаше дъждът на лятна буря. Бях се излегал в уютния кръг на нощната лампа и разглеждах репродукции на Салвадор Дали. Дълго гледах „Тайната вечеря“ и така заспах. Останалото бе сън в който се появи симпатичен, бърбърив чернокож с весело-нахални очи.

КРАЙ

© Владимир Колев

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/11887>]